

Innspill fra DIR til rullering Temaplanen for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv

1. Vurdering av Kunnskapsgrunnlaget fra 2013 / Viktige momenter for ny plan.

Det er nødvendig å ta en grundig gjennomgang av det 3 år gamle kunnskapsgrunnlaget selv om det høyst sannsynlig fortsatt er tilnærmet 100 % korrekt. Det som er viktig sett fra DIR's side er at kommunen er pålagt å rullere denne temaplanen hvert fjerde år for at anlegg som bygges i Drammen skal være berettiget til å motta spillemidler (SM) fra Staten. Både dette faktum og det at politikerne da de ble forelagt planprosessen ba om mer konkretisering enn i den eksisterende planen, må etter vår mening bety at **det må legges meget stor vekt på utarbeidelsen av konkrete prioriteringslister for nye anlegg i perioden 2017-2020**. DIR kommer med sine forslag til slik prioritering i siste punkt her.

Et annet krav som KUD stiller til en revidert idrettsplan er at man **gjennomgår status og sjekker ut hva som er gjennomført av sist vedtatte plan**. Under arbeidet med den i 2012-2013 la DIR fram en ny anleggsoversikt (pr 2012) som Norges Idrettsforbund hadde utarbeidet og som viste at kun Oslo av landets byer har dårligere anleggsdekning enn Drammen. Dette førte til at opposisjonen ønsket å gjennomføre et anleggsløft på 100 mill. i 4 års-perioden og ba DIR utarbeide en liste over hvor mange og hvilke anlegg som kunne realiseres for et slikt beløp. **DIR utarbeidet da til budsjett-behandlingen i 2013** en oversikt som viste at det var mulig å få bygd 9 store og ønskede anlegg i et godt samarbeid mellom kommunen og idretten der kommunens investeringsandel kunne holdes under 100 mill. ved å bygge rimelige, men fullverdige anlegg. Posisjonen la så fram en innstilling til 2014-budsjettet og LTP 2015-2018 for å realisere 6 anlegg i denne perioden – flerbrukshaller ved Brandenga, Fjell og Øren skole samt fotballhall på grusbanen på Åssiden og nye kombinasjonsanlegg med kunstis og kunstgress på Ørenbanen og treningsfeltet på Konnerud. Pr medio 2016 er kun det siste av disse 6 anleggene realisert mens hall på Øren er påbegynt.

Drammen kommune har de siste årene gjort en kjempejobb med å bygge mange og gode nærmiljøanlegg ved de fleste av byens skoler samt ikke minst gjennomført et solid løft for friluftslivsanlegg i byen. Dette synes dessverre å ha gått på bekostning av bygging av ordinære anlegg for breddeidretten. Noe som er synliggjort i nye anleggsoversikter fra NIF både i 2014 og 2015, nå utarbeidet i samarbeid med Kulturdepartementet. Drammen har fortsatt kun Oslo bak seg på disse listene samt Sandnes som er likt med Drammen med 525 innbyggere pr idrettsanlegg. Øvrige store byer har fra 249 (Skien) til 460 innbyggere (Bergen) pr. idrettsanlegg. **Nå har Drammen kommune fått et godt håndslag fra Staten til å gjennomføre et solid anleggsløft, takket være at Drammen får 15 % ekstra i spillemidler fra Staten til alle anlegg som bygges i byen de neste 2 årene.**

2. Flere anlegg i byen ved å bruke OFS – Offentlig Frivillig Samarbeid

Drammen IR har i flere år fremmet ønske om at Drammen kommune (DK) bør gjøre som mange andre kommuner og **se på OFS-løsninger for bygging av anlegg. Dette er faktisk kostnadsbesparende og ikke fordyrende for DK som da slipper å bygge alle anlegg sjøl.**

DIR har tidligere henvist til en avtale Nittedal kommune og Nittedal IR har inngått om bl.a. investeringsstøtte til IL-anlegg, altså det vi kaller OFS-løsning, **se vedlagt kopi av side 10 og 12 i siste utgave av fagbladet Idrett & Anlegg**. På DIR's anleggstur ultimo april 2016 ble vi av ordføreren i Sandefjord kommune informert om at de er svært konstruktive på å stimulere idrettslag til å bygge, eie og drifte større anlegg. Et konkret eksempel er at **kommunen nå nylig har tildelt Sandar IL 12,5 mill. (25 %) i direkte kommunal investeringsstøtte samt gitt de garanti på et lån på 32 mill.** slik at klubben nå går i gang med en stor hall som skal inneholde både 2 fulle flerbruksflater og en 7'er

fotballhall til en total kostnad på 50 mill. NOK. Dette er et prisbilde som samsvarer godt med de DIR baserte seg på i 2013-innspillet.

DIR er overbevist om at det vil bli langt flere anlegg i Drammen kommune de nærmeste årene dersom kommunen gjør som bl.a. Sandefjord. **DIR utfordrer sammen med berørte IL helt konkret Drammen kommune til å bevilge kr. 10 mill. i 2017- budsjettet i investeringsstøtte til hver av klubbene Drammen Turnforening, Glassverket IF, Konnerud IL og Åssiden IF.** Det vil sørge for at disse klubbene bygger og drifter hhv en ny turnhall på Marienlyst og flerbrukshaller på Åskollen og Konnerud samt fotballhall på Åssiden. Alle disse viktige og etterlengtede anleggene vil da kunne stå ferdige i 2018.

Vi tar også med noen av argumentene for OFS-løsninger i fht drift av idrettsanlegg som kom fram i møtet om temaplanen 2. mai:

- Det koster mer å drifte anlegg i kommunal regi.
- Bydeler og lokale IL får et annet eierskap til anleggene som da kanskje driftes basert på litt andre verdier og forutsetninger.

3. Viktig med rask satsing på interkommunale anlegg.

Det er viktig å gjennomføre flest mulig av de aktuelle interkommunale anleggene innen kommunesammenslåinger, dvs. innen 2019 fordi KUD ikke vil garantere at denne gunstige ordningen fortsetter etter dette. Viktige momenter her er;

- *Interkommunale anlegg i Drammen gis + 30 % oppå + 15 % = + 49,5 % fra Staten.*
- *+ 15 % gjelder Drammen og 18 andre byer i 2016-2018, og Drammen bør satse nå.*
- *De + 30 % i SM kan forsvinne ved kommunesammenslåinger.*
- *Krav til interkommunale anlegg; minst 5 % andel fra en kommune til.*
- *Kan også være spleiselag idrett – kommune(r).*
- *Gjelder primært til større anlegg (> 30 mill. NOK).*

Drammen har nå realisert sitt første interkommunale anlegg, kunst-is/gress-banen på Konnerud som ferdigstilles sommeren 2016 sammen med Sande kommune som gikk inn med 14 % andel. For øvrig er det en region i Buskerud som satset tidlig på interkommunale anlegg med stor uttelling;

- **3 store anlegg i Ringeriksregionen;**
- *Ringeriksbadet i Hole kommune (Helgelandsmoen)*
- *Kunstisbane på Jevnaker (i Oppland fylke)*
- *Hønefoss Arena til 180 mill. m/3 håndballbaner + turnhall*
- *Sistnevnte eies av Ringerike + Hole + Jevnaker + AKA-Thoresen samt en liten andel av idretten ved Ringerike IR*
- *DIR / BIK og DK/VNI har tatt flere initiativ, men så langt er kunstisbanen på Konnerud det eneste som er startet opp. Her bør vi nå forsere dette arbeidet.*

Det området i Norge som har satset mest og fått til mest takket være interkommunal jobbing er 4 kommuner på Nord-Jæren inkludert Stavanger og Sandnes;

- **De 3-4 store / mindre kommunene har svært positive erfaringer med;**
- *Innendørs hurtigløpshall på Forus i Stavanger kommune (WC i år).*
- *Friidrettshallen i Sandnes kommune.*
- *Fotballhall (11'er) i Randaberg kommune.*

- Sykkelvelodrom i Sola kommune (planlagt og venter på avklaring fra NIF og NCF)
- Eierfordelingen (investeringsmessig) for alle anleggene er;
- Stavanger 64 %, Sandnes 23,5%, Randaberg 4 % og Sola 8,5 %
- Hver eierkommune har hovedansvaret for drift i anlegget i sin kommune.

4. Fakta om temaet forskuttering av spillemidler.

- Man kan med en slik ordning realisere anlegg kjappere.
- Man begrenser klubbens kostnader til renter og lån.
- Kommunen har muligheter for mer gunstige lånebetingelser.
- I et kommunebudsjett er dette lite penger vs i en klubbs lille økonomi.
- Flere idretter og klubber får realisert sine anleggsbehov.
- Klubbene slipper inflasjonskostnader på investeringene.

Dette var momenter som kom fram på det første møtet om ny temaplan.

DIR starta opp en innsamling av info om tilsvarende forskutteringsordninger i fjor høst blant nabokommuner og andre store bykommuner, men kom ikke helt i mål med fakta-innsamlingen den gangen. Et viktig poeng her er at i mange store kommuner som f.eks. Kristiansand som vi besøkte på vår studietur for en drøy uke siden, så bygger kommunen alle ordinære idrettsanlegg og da finnes det ikke noe behov for en forskuddsordning der. Fra de svarene DIR fikk inn tar vi med;

- Lier – kommunen forskutterer og bærer rentekostnadene for lags-eide anlegg.
- Øvre Eiker – forskutterer SM for lags-eide anlegg samt kan gi et rentefritt lån på 10 år til øvrig finansiering.
- Modum – har for et par større anlegg gitt idretten et lån tilsvarende SM inntil disse blir utbetalt.
- Asker – her bygger kommunen 90 % av anleggene og det utredes nå å innføre en forskuddsordning for de anlegg som bygges av IL.

5. Innspill om inkludering via idrett

Dette er allerede et omfattende arbeid som Drammensidretten har holdt på med i 15 år. Gjennom dette «prosjektet» ble det i 2015 skapt godt over 60.000 ekstra aktivitetstimer i utover all annen aktivitet i regi av byens 85 IL. Noen nye tiltak det nå jobbes med å få i gang er;

a) Foreldreveiledning av nyankomne flykninger ved Introduksjonssentret.

- Lavterskel foreldreveiledningspakke til nyankomne flykninger (foreldre). Det er avgjørende at foreldre som kommer til Drammen får innføring i hvordan idrett og klubbdrift fungerer i Drammen.
- Lavterskel introduksjonspakke som kan benyttes av klubber og skoler.
- Kartlegging av foreldre-kompetanse med mål om økt frivillighet / dugnad i klubb.
- Dugnad og frivillighet kan være en del av introduksjonsprogrammet som knyttes opp til arrangementer i regi av idretten.

Eks: Benytte de som ressurser / frivillige ved Skoleløpet/aktivitetsmessa, som frivillige inn til bedriftsidrettens arrangement, i Sommercampen på Øren etc. Dette kan være et første møte med frivillighet/dugnad som kan bidra til økt engasjement og forståelse av hva dugnad er.

b) **Foreldrestøttende tiltak;** (samarbeide idrett, Introduksjonssenter og NAV)
«Aktivitetsguide» som brobygger mellom foreldre og klubb.

- Legge forholdene til rette for å utvikle og styrke sosiale fellesskap og solidaritet i nærmiljøet.
- Gi alle barn (6 – 19 år) i lavinntektsfamilier tilbud og hjelp til å delta i en idrettsaktivitet gjennom en aktivitetsguide.
- Konkret mottiltak for sosial fattigdom og ekskludering. Også med tanke på økonomi
- Aktivitetsguideprosjekt i regi av Tromsø idrettsråd har vist seg å være vellykket (ref. Tromsømodellen i samarbeid med NAV Tromsø)
- Mulighet for at klubbene har egne «**inkluderingskontakter**»
- Samarbeid / Bindeledd skole / FAU / klubb

I det hele tatt er det viktig med bedre informasjonsflyt mellom kommune og idrett i forhold til de som tar imot flykninger, bosetting av flykninger etc. og Drammen Idrettsråd.

c) Jentetiltak

Jenter faller raskere utenfor av sammensatte grunner

- Dialog med mødre gjennom skole og FAU.
- Benytte sosiallærer / FAU på skolen til rekruttering av jenter.
- Samarbeid med andre kvinnegrupper (eks. Home-Start, Frelsesarmeen) for å styrke jenteandelen i idretten.

d) Ungdom

Undersøkelser som NIF har gjennomført viser at ungdom som slutter med idrett i 13 årsalderen, slutter med idrett, og svært ofte også annen aktivitet, for resten av livet. **De som slutter med idrett etter fylte 19 år derimot, fortsetter gjerne med idrett / ulike former for aktivitet på et visst nivå, senere.** Konklusjonen på denne undersøkelsen er blant annet at: *Det er betydelige positive samfunnsmessige effekter knyttet til «å beholde» ungdommen i idretten gjennom «de vanskelige» ungdomsåra.*

Mulige tiltak

- Sosiale inngangsporter til idrett for ungdom.
- Benytte klubblokaler i større grad som sosial arena.
- Ungdom må i større grad involveres. «**For ungdom, av ungdom**» (Konnerudmodellen)
- Aktivitet med «organisert» uorganiserte aktiviteter gjennom klubben. Ungdom har behov for å møtes mellom organisert idrett og en sosial inkluderingsarena.
- Mulighet for mat og sosial stimulering i forbindelse med aktivitet.
- Knytte teknologi mot fysisk aktivitet (eks; stolpejakt, der de kan benytte mobil)

e) Samarbeid mellom klubber om lavterskeltilbud

Ref:» Sommercamp» i regi av DBK.

Klubbsamarbeid om Åpen hall-tilbud.

Kommunen bør bidra med gratis hall / anlegg som sitt bidrag.

f) Økonomisk Inkludering

Samarbeid mellom idrett og NAV. NAV forplikter seg til Barnekonvensjonen.

Støtteordninger/modell for barn og unge for å hindre at dårlig økonomi fører til ekskludering.

Det offentlig (NAV, barnevern, kommunen) bør samarbeide med idretten om en bærekraftig modell.

Ref. «**Kontingentfritaksmodellen**» Her bør også NAV inn (Det bør være midler gjennom NAV som følger barnet).

g) IDRETTENS FORELDREKVELD

1-2 ganger i året med ulike temaer. Dette kan være en måte å ta idrettsforeldre på alvor. God dialog med foreldre kan være med på å tydeliggjøre foreldrenes rolle.

Ref. Fredrikstad Idrettsråd.

6. DIR-FORSLAG TIL nye KRITERIER FOR TILDELING AV HALLTIDER I DRAMMEN

FASTE TRENINGSTIDER I KOMMUNALE IDRETTSHALLER PR. SKOLEÅR

Fordeling av faste treningstider pr. skoleår gjøres av DK/VNI i samarbeid med Drammen Idrettsråd som er klageinstans. Fordelingen blir foretatt etter følgende fordelingsprinsipper:

1. Fordeling av treningstid i kjernetid

Kjernetiden omfatter tiden kl. 17.00 – 22.00 mandag - torsdag, og 17.00 – 21.00 fredag. Kjernetid tildeles bare til idrettslag som er organisert i Norges Idrettsforbund.

2. Aldersbestemmelser

I prinsippet fordeles treningstid i hallene bare på grunnlag av treningsaktivitet for utøvere fra 11 år og oppover. Aktivitet for yngre barn skal prioriteres i gymsalene i nærmiljøene.

For lag < 14 år som tildeles treningstid i idrettshaller, bør 2 lag normalt dele en håndballflate.

3. Hovedprioritering

- a) Innendørsidretter har prioritet foran utendørsidretter.
- b) Treningstid prioriteres foran kamper.

Innen 3.a. følges følgende prioritering;

1. Terminfestede kamper på hverdager for eliteserielag som har kommunal hall som hjemmebane. Øvrige kamper søkes lagt til helgene.
2. *Trening for barn 11-14 år bør prioriteres i perioden 17.00-19.30.*
3. *Trening for ungdom 15-19 år prioriteres i perioden 19.00-21.00.*
4. *Treningstid for eliteserielag med egen avtale med DK bør legges før kl. 17.00 eller etter kl. 19.30 på hverdager.*
5. Voksenidrett (Ikke elite) og bedriftsidrett (denne henvises primært til Berskaughallen).

4. Maksimal timefordeling pr lag pr uke;

Kommunen og DIR utarbeider i fellesskap kriterier for hvor mye treningstid pr uke som kan tildeles lag på de ulike aldersnivåer.

5. Individuelle idretter

- Friidrett samme timetall i Drammenshallen som i 2015/16 inntil egen hall er klar.
- Andre individuelle idretter og par-idretter som badminton maks 4 t. pr uke.

6. Fakturering og viderefakturering

- For lag og idretter som har felles-treninger for barn og voksne skal det faktureres kun 20 % av fastlagt treningstidpris for de < 20 år og full pris for de > 20 år. Fakturering skjer på basis av innrapportert fordeling over/under 20 år sist skoleår. Ved vesentlig endring i dette forholdstallet i nytt skoleår avregnes forskjellen i årets siste faktura.

7. DIR's forslag til prioriterte anlegg 2017-2019

DIR anbefaler å dele opp prioriteringen i følgende 4 anleggsgrupper;

a) Kommunale anlegg.

Idretten og DIR har den grunnholdningen at **det er kommunen som bør bygge flest mulig anlegg og idretten som skal sørge for aktivitet i disse**. DIR ser derfor fram til å bli presentert hvilke større ordinære breddeidrettsanlegg som kommunen vil bygge i planperioden 2016-2019. Vi har ingen forhåpninger til at dette vil løse nok av de prekære anleggsbehovene vi har i Drammen og derfor vil det være viktig å få aksept for at kommunen også setter av noen årlige midler til kategoriene nedenfor. De anleggene politikerne så langt har forpliktet seg til er;

1. Flerbrukshall på Øren (under bygging).
2. Kunstis/kunstgressbane på Øren i 2017.
3. Flerbrukshall på Brandenga i 2017.
4. Friidrettsbane og hall på Berskaug i 2017 – erstatningsanlegg hvis Marienlyst bygges ut.
5. Flerbrukshall (ikke lenger dobbelthall?) på Fjell i 2018.
6. Fotballhall på Åssiden i 2019.

I tillegg til disse vedtatte anleggene, og ut fra mottatte innspill til ny temaplan fra IL og sær idretter, foreslår DIR å utvide med kun to nye kommunale anleggs-prioriteringer;

7. Nye kunstgressbaner ved ombygging av gressbaner, ref. innspill fra NFF Buskerud.
8. Egen hall eller gode mindre flater i annen hall for matteidretter.

b) OFS og OPS-anlegg

Spleiselag er en god gammel og effektiv norsk tradisjon som bør tas i bruk for å få realisert flest mulig breddeidrettsanlegg i Drammen. Her er DIR's forslag til OFS-anlegg i form av spleiselag mellom kommunen, idretten og i noen tilfelle private investorer (jfr. ovennevnte Hønefoss Arena):

1. = a6. Byens første fotballhall. Her er ÅIF villige til å drøfte en OFS-løsning for en raskere framdrift.
2. Ny flerbrukshall ved Konnerudhallen. KIL jobber med en OFPS-løsning med DK og investorer.
3. Glassverket IF ønsker sterkt en ny hallflate, helst kommunal, eventuelt som en OFS-avtale.
4. Drammen Turn har prekært behov for å erstatte Grophallen med en større turnhall og mener å kunne klare det i en OFS-avtale med både kommunen og fylket (nabo). Kan eventuelt realiseres raskere i et bygg som utredes mellom Drammenshallen og Idrettens Hus.

c) Interkommunale anlegg

1. **Ishall** – bør realiseres sammen med b4 i et nytt idrettsbygg på Marienlyst.
2. **Friidrettshall** på Berskaug som utvidelse av Berskaughallen.
3. Baner for nye idretter som Amerikansk fotball og Baseball.
4. Skiskytteranlegg i Drammen eller en nabokommune.

d) Rehabilitering av kunstgressbaner og andre anlegg

1. Den største banen på Konnerud fra 2006 i 2017 (Fjellbanen tas i 2016).
2. Åssidenbanen fra 2007 i 2018.
3. Åskollenbanen fra 2008 i 2019.